LIICK-CLACHTEN
OVER
Het af-sterven van den
Eer-Waerdigen, God-zaligen ende Hoogh-geleerden

D. FESTVS HOMMIVS,
In zijn leven

Doctor inde H. Theologie,

Dienaer der Ghemeynte JESV CHRISTI tot LEYDEN,
Ende Regent van het Collegie der Hoogh-Mog. Heeren
Staten van Hollandt ende West-Vrieslandt.

Zalichlick in den Heere ontslapen, den 5en Julij, 1642.

TOT LEYDEN,
Ghedruckt by WILLEM CHRISTIAENS.
ANNO 1642. *Den x, Julij.*

Y Swemmen in een Meyr van ongheremde golven,
Nu worden wy verheft, dan weder neer-ghedolven,
In't grootste Wints ghetier, en swalpen vande Zee,
Verthoont sich altemet een hope van een Rhee,
Door d'inghebeelde hoop, soo stellen wy ons' gorgels,
Ghelijck een soete Luyt, of als wel-quelend' Orgels,
Tot alle Vreughde-sangh : de hoop is nu recht vals,
In't midden vande Vreught, soo raeckt de mont vol gals.
Nauw heeft het blijde Hert, om *Revius* ghesprongen,
Nauw is het vrolick Liedt van *Heereboord* ghesongen;
Of 't jeughdigh handt-gheklap, en 't stroyen van de Palm,
Ontmoet een drouve wee, en naere gorgel-galm.
Het Liedt dat wort ghescheurt, de Keel begint te hack'len,
Men haelter weer op nieu, twee avereghtsche fack'len.
Hier dijst een groot ghesternt, jae Hollandts Middagh-Son,
Die duyselt t'eenemael in d'alderkilste bron
Van d'onversaede *Doodt*, daer leyt nu *Festus* leven,
Den draet is door ghevilt, de steeck die is ghegheven
Van't scherpe Moort-gheweer des *Doodts*, in sulcken tijdt,
Wanneer op't derde been, het traeghe Lichaem rijdt.
Hoe-wel hy was in Rust van moeyten gantsch ontslaghen,
Hy holp voor Godes Kerck de sorghen nochtans draghen.
Al watter wiert beraemt, gheschiede met zijn Raedt,
Hy had het langh ghebruyck, en wetenschap te baet.
Nu is hy neer-gheveldt, en doet ons gheen meer voordeel,
Wy zijn nu van zijn Dienst berooft, en van zijn Oordeel,
Sijn handen legghen neer, zijn Hooft is nu in Rust,
Na dat hy heeft het Vier des Onverstants ghebluft.
Het Godt-vergetend' *Room*' heeft hy te deegh ghevleugelt,
En hoe *Arminius* is door zijn Tongh beteughelt,
Daer van ghetuyghenis roept *Leyden* over luyt;
En wat den *Haegh* niet kan, dat krijt de Weereldt uyt.

HENR. DUMONTIUS.

EPITAPHIUM.

Et populi Ductor, verbi Doctorque fidelis,
Et gregis assertor, conditur hoc tumulo.
Deque viro tanto nunc tantum nomen amatur,
Tetricus, est corpus, jam cinis, ecce nihil.
Hoc mirabundus, Lector, si mente revolvas,

II.

WAT Ramp! Wat Ongheluck! Wat ongehoorde tijden
Beginnen onze ziel van binnen we'er bestrijden?
O droefheyd! Heeft de Dood, als in een nare nacht
Nu weder *Christi Bruyd* ten vollen wech gebracht?
De Lichten onzer Stad, de kloeckften aller Helden
(Wiens wt-gelezen Deugd ons Vaderland zal melden,)
Die zijn nu wech geruckt tot eenen bet're staet,
Wt 't midden vande *Kerck*, en van den *Hoogen Raedt*.
BROUCKHOVENS droeve Dood was nauwelicx vernomen
Of daer is in der haest vry meerder toe-gekomen
Als van de gramschap GODS, die nu ons LEYDEN buyght,
Waer van deez' droeve tijd de zekerheyd getuyght.
Mijn herte smelt by-na, wanneer ick gae bedencken,
Hoe dat de felle Dood deez' Helden konde krencken:
Mijn ziel beswijckt in my, als in een diepen kolck,
Als ick aenschouw' den staet van ons bedruckte Volck.
O FESTE! zal ick dan dijn daden niet gaen prijzen,
Op datmen dy alzoo de laetste eer bewijsen?
O wonder onzer tijd! Wat diend' nu niet gezeght,
Van 't gheen g'u leven lanck voor ons hebt wt-gereght?
Ghy zijt, die *Veertich Iaer* de Cudde CHRISTI leyde
Aen t' water *Siloë*, en aen de groene Weyden:
Ghy zijt, die menichmael by nachte hebt gewaeckt,
Op 't gheen, door dijnen last, tot ons nu is geraeckt:
Ghy zijt, die altoos zocht aen yder een te geven
Het onvervalschte Woord, de spijze van het leven:
Ghy zijt, die door dijn breyn de Kerck hebt toe-gebracht,
Het gheen van niemand oyd te vooren was bedacht:
Ghy zijt, die langen tijd hebt moeten onder-richten,
Hoe dat een trouw Gezand het Volck zou moeten stichten,
En wat voor *Christi Bruyd* en dier-gekochte Kerck
All' Leeraers mosten zijn in 't Geestelicke werck.

Zoo haest de *Vrye-will'*, den Viand der genaden
Aen menich Christen ziel met slimheyd ginck beraden,
Zoo most in aller ijl het schadelick fenijn,
Van dijne *Tong* en *Pen* gedempt, gedoodet zijn.
Dit is den rechten aerd van die haer kloecke zinnen
Begeven om het *Woord* der *Waerheyd* te beminnen,
Mids ziende waer de keest van zoo een zaecke leyd,
Die in het Herte zelfs haer zaed heeft wt-gespreyd.
Maer, ach! God heeft gewilt, dat hy noch most bevinden
Wat voor een zaeck het is zijn zinnen zoo te binden;
En des al niet min, zijn Geest heeft niets verveelt,
Maer z'is van zoo een drift veel krachtiger ver-eelt;
Tot dat de bleecke Dood ten laest zijn grijze haren,
Met t' onverzadicht Graft begonnen heeft te paren,
Waer in het dorre Vleesch, als in een kamer rust,
Maer zijne vrome Ziel hier boven CHRISTVM kust.
Zoo nu, van *Helicon*, *Apollo* wilde stralen.
Of zoo van *Pindi* top, de *Musen* quamen dalen,
En brachten in mijn spijs 't geen ick noyt heb gehad,
Of wt den *Hippocreen*, of van het *Lauren-blad*,
Zoo diende by gebracht, dat nimmermeer zal sterven,
Noch door den vuylen Mis van lasteringh' bederven,
Dijn Wijsheyd, dijnen Naem, en dapperlick verstand,
Waer van men spreecken kan in't midd' van 't *Britten-Land*.
Maer laes! wat's mijn vernuft? Ick zal dan liever swijgen,
En bidde, dat wy steeds van God de Heer verkrijgen
Veel Herders voor het Volck, en noch eens zoo een Knecht,
Die aen des Heeren Wet zijn ziele heeft gehecht;
Op dat des Heeren Woord in't midden van ons bloeyen,
En wy tot manlickheyd in Christo mogen groeyen,
Om eenmael na de Dood te komen tot het end,
Dat dy, ô FESTE, nu, ten vollen is bekend.

Pio affectu posuit,

PETRUS DE WITTE, Lugd.-Batav.

III.

WAt wil het dat ick sie, soo veel bedroefde menschen
Langs Leydens straeten gaen? Wat wil't dat tegens wenschen,
Dat teghens Somers aerd', den Hemel raest en buyt
En voor haer Sonne-schijn, veel reghens stortet uyt,
Met Haghel steen vermengt? het is niet sonder reden.
Byt eener my in't oor? want hier is Over-leden,
De treffelickste *Man*, het alderklaerste licht
Dat Godes Kercke oyt in Hollandt heeft ghesticht:
't Is *Festus Hommius*, seyt eener van by-zijden,
Die Over-leden is, daerom zijn wy in lyden:
Is die *Man* wech-gheruckt? seyd' ick, 'tis meer als reën
Dat ghy dan treurigh zijt, ick help u met gheween
Beklaghen zijnen *Doodt*, en Leydens groot elenden;
Want Godt heeft eerst die *Man*, na Leyden willen senden,
Tot haer behoudenis, en nu tot harer straff
Neemt Godt den Ouden *Fest* van Leyden weder aff:
Want *Festus* was die gheen, wien voor, noch-teghenspoeden,
Noch ramp, noch ongheval, van zijn ghetrouwlijck hoeden
Oyt hebben afgheruckt: maer die zijn Lijf en Ziel
Voor Christus steld' te pandt: en doen het hier gheviel,
Dat uyt *Armini* School, een schaed'lijck Sect ontstonde,
Hy heeft die zien opgaen, hy heeft die selfs te gronde
Ghebracht door zijn verstandt: wanneer in't Hollandts Hoff
Hy, eenigh teghens veel, tot zijner prijs en loff,
Streedt dapper uyt Godts Woordt, en stopte haer de monden,
Soo dat gheen uyt haer al, hem teghenstandt bien konden.
Daer voerdt hy 't Woort alleen: daerom van dese Geest,
Seyd' *Bisschops* eyghen mondt, waer *Festus* niet gheweest
Een Vechter teghens ons, wy waren staend' ghebleven,
Daer wy nu t'onder zijn: soo was hy in zijn leven,
Beschermer van't Gheloof, Voor-vechter van Godts Eer:
Soo heeft hy Veertigh Iaer, met zijn ghetrouwe Leer,
Des Leydens Kerck ghesticht, en met een vrome wandel
Haer staedigh voor-ghegaen, ghetrouw in al zijn handel,
Soo was hy doen hy leefd', dat sullen na zijn *Doodt*,
Dat sullen na de tijdt, dat hy in Abrams schoot,
Is opghevoert, van hem ghetuyghen alle menschen,
Die nu na zijnen *Doodt*, zijn leven sullen wenschen,

 Ghe-

Ghetuyghen sullen het, zijn Schriften, en die *Schat*,
Die in dat ware *Bouck*, daer *Schatten* is vervat.
Ghetuyghen sullen het, soo veel Gheleerde luyden,
Die van hem zijn gheleert. Dees *Festus* is nu huyden
Ghescheyden hier van daen, die wort als nu naer't Graff
Ghedraghen, is van hier ghehaelt tot Vrienden straff,
En druck van al die gheen, die't met Godts Kerck recht meenen,
Die daerom met zijn Kerck, zijn *Doodt* te recht beweenen.
Maer treurighe Ghemeent, en treurt niet al te seer,
Beschreyt niet al te langh, dees' goed' en vroome *Heer*.
Maer gaet in u Verstandt, sedt eens u schaed' ter zijden,
En denckt wat hy gheniet voor zijn gheduerigh lijden,
Voor zijn ghestaêghe moeyt, en voor zijn arrebeyt,
Die hem, en anders niet, op aerde scheen bereyt:
Bedenckt, hoe dat hy nu, na dat hy heeft ten enden
Gheloopen sijnen loop, die Croon die Godt wil senden
Aen yeder g'loovigh ziel, bekomen heeft van Godt:
Hoe dat hy eeuwigh leeft, hoe dat hy Godts Ghebodt
Volmaeckt nu onderhoudt, hoe dat hy Godes aenschijn
Nu siet ghelijck het is, en eeuwigh daer sal by zijn;
Hoe dat hy nu vol vreugds, voor't hier gheleên verdriet
In zijnen Heer al'tgheen hem nuttigh is, besiet.
En seght dan, Sael'ghe FEST, ghy zijt nu uyt u lijden,
Wy zijnder midden in, ghy zijt in groot verblijden,
Wy in dit Tranen-dal, wy wenschen oock te zijn
By u, ô Sael'ghe Ziel, en midden uyt dees pijn.

Iaer-Maent-Dach-Dicht.

Iaer. *nV Dat FestVs VanDer aerDe*
VVegh na XrIstVs is ghebraCht,
Maent. *Moet sIIn prIIs meer zIIn In waerde,*
Dagh. *Als hII eertIIdts wIert gheacht.*

In communi Luctu meritò mæstus
Scripsi
L. LAVRENTIVS. P.F.

IV.

WAt nare duysterheydt, begalmt met dolle Winden
Thoont hare vuyle glans? het schijnt, sy wil verslinden,

De schoon ghepronckt *Auroor*, in't kriecken vanden dagh,
Wanneer haer eerste licht, op d'aerde veel vermagh.
Wat *vreughde* eerst vermoght, daer komt nu *droefheyt* woonen,
Wat *vreughde* eerst besadt, dat wilse nu beloonen
Met haer betraende wangh, en innerlijcke rouw,
Dat eertijdts was gheheght, met vast ghegronde trouw.
Door *Festi* kloeck vernuft, en wijselijcke daden,
Die hy hier hadt bethoont, wort nu in't lest beladen
Met teere ouderdom; tot rusten hem besteet,
In zijn beklaeghde staet, daer komt weer Harten leet,
Met 'tsterven van die *Man*, die heel ons lijf doet weene,
Wie kan ons soo een *Man*, in't minste weer verleene
Als *Fest*'? (helaes!) vermant; behouder vande Kerck,
Die van *Armini-spoock*, ten minste maeckte werck.
Die 'tsuyvere *Godes Woort*, Ghepreeckt heeft Veertigh Iaren,
En wat hy heeft ghedaen, kan *Delft* en '*tHoff* verklaeren.
Van zijn Gheleerd' Verstant, en wijselijcke macht,
Wort nu (helaes!) verstijft, als van de *Doodt* verkracht.
Als rasende van wraeck, begon op hem te strijden,
Noyt kost de felle *Doodt*, zijn weder-giften lijden.
Maer spande haren Boogh, in 't herte sy hem schoot;
Treurt, *Leyda*! treurt nu vry: ons *Festus* die is *Doodt*.
O wreedelijcke *Doodt*! most ghy u felle pijlen,
I ndie *Vermaerde Man*, verradelijck doen ijlen?
O sluytster vande vreught! ô Doodt-wont van het lijf,
O steelster van de Ziel! ghy maeckt de leden stijf.
Het Lijf bewoont de aerd', de Ziel die is ghresen,
In't *Hemels schoon Palleys*, voor Godts-kindt uytghelesen.
Vaert wel, Vermaerde *Man*, V rouwelijcke *Doodt*,
En af-ghesloofde kracht, een yder schier verdroot.

lugens cecini,

FRANCISCVS E. F. LOOTIVS.

V.

DE Wyd-beroemde Ziel, van God ons toe-ghesonden,
Is door de felle Dood, na langhe pijn, verslonden.
Wiens wonderlicken Geest, wiens wel begaefde Tongh,
Met zijn ghebeden door den hooghsten Hemel drongh.
Al was het dat Gods Woord', wierd na den Will' der menschen,
Verdraeyt en uyt-gheleyt; en, teghens aller wenschen,
De Leer van Gods Ghenaed', een yeder teghen stond':
Soo heeft noch desen Held, met zijn opreghten mond,

En

En yver niet te min, uyt Godes Woord doen blijcken,
Dat Hy by geenigh mensch en sy te verghelijcken;
Maer dat het al ghescheit, en sonder eengih feyl,
En na zijn vast besluyt: en dat der menschen Heyl,
Noch van zijn eyghen selfs, noch Vrijen-will' kan komen;
Maer dat die naer Zijn Raed' sy eeuwigh voorghenomen.
Treurt over dit verlies nu al wie treuren kan,
Treurt, Leydens volck, met my, het sterven van dien Man;
Die u wel veertigh Iaer, door wijsheyt seer verheven,
In Leere heeft ghestight, en suyverheyd van leven.
Die hem soo meenighmael uyt Godes Heyligh-Woord,
Tot uwer aller leer, en nut hebt aenghehoord.
Hy heeft wel eer ghetoond de kennisse der Talen,
Die Hy tot meer verstand des Bybels gingh by halen;
En is gheen kleyne hulp tot sulcken werck gheweest,
En daerom niet t'onrecht, van Ketters selfs ghevreest.
Hy heeft soo langhen tijdt, voor Godes Eer ghestreden,
En is noch door verbod, noch valscher Lie'n ghebeden,
Van zijnen waren lust, tot schade afgheruckt;
Soo langh tot hem den last van Ouderdom verdruckt.
Wel, Saligh is de mensch! die om zijn goede daden,
Met sulcken onghemack, en pijne werd beladen.
Wel, Saligh is de mensch! die zijne neerstigheyd,
Tot Godes Eer besteed. de Croon is hem bereyd.
Maer des al niet te min, beswaert met sulcke pijnen,
Liet hy in't minste niet, ten Preeck-stoel te verschijnen.
Dus wierd oock zijnen lust, tot Godes volck, en eer,
Soo wel in't openbaer, als door zijn trouwe Leer.
Dit beyde maeckte hem, soo wonder groot van waerden,
Dat hy zijn Loon niet kon verkryghen hier op aerden;
Maer is, naer Godes will', daerom van hier ghegaen,
Om eeuwighlijck (ô vreughd!) voor zijnen Throon te staen,
En daer de Vreughden-Croon, by hem verdient, te werven,
In alle eeuwigheyd, en alle onheyl derven.
Dit was alleen zijn' wensch, dat hy die kryghen moght',
En daerom heeft hy't al voor vuyligheyd ghedoght,
Wat iemand van dees' vreughd in 't minste konde wijsen,
Ia, hadd' van alle quaed een grouwelijck af-grijsen.
Wel, Saligh is de mensch! die soo van zinnen is.
Die soo de Dood ontfanght, is Saligh voor ghewis.
Ghy, die tot noch toe treurt, dient nu niet meer te treuren,
Want HOMMI zael'ghe Ziel, gheen quaed meer kan ghebeuren.
En 'tghene zijne Dood, aen Gods volck schade doet,
Is we'er van God de Heer, met andere versoet.

IACOBVS BASELIVS.